

77 IMUNOLOŠKE PREISKAVE

Nana Fartek

1. Kaj so imunološke preiskave?

Imunološke preiskave (SR, CRP, določanje različnih protiteles) so testi, s katerimi najpogosteje iz krvi določimo komponente imunskega sistema in jih vrednotimo skupaj z anamnezo, s klinično sliko in posledično s sumom na bolezen. Med imunološke preiskave spadajo tudi alergološka testiranja (npr. kožni vbodni testi).

2. Kakšen je namen določanja?

Določeni imunološki označevalci nam potrdijo ali ovržejo sume na določeno bolezen in nam tako pomagajo pri postavljanju diagnoze.

3. Kdo jih opravlja?

Pri večini testov gre za odvzem venske krvi, ki ga opravlja medicinski tehnik v laboratoriju za odvzem krvi v ZD ali medicinski tehnik na oddelku v bolnišnici, določanje imunoloških označevalcev pa poteka v bolnišnicah ali specializiranih zasebnih laboratorijih in na vseh Zavodih za Zdravstveno varstvo ter na Inštitutu za varovanje zdravja.

Pri kožnih testih pa preiskava poteka v alergoloških ambulantah v zdravstvenih domovih, bolnišnicah ali v zasebnih specialističnih alergoloških ambulantah.

4. Kdo vas na preiskavo napoti?

Na preiskavo vas napoti največkrat izbrani zdravnik družinske medicine, lahko pa tudi zdravnik specialist medicine dela, internist, dermatolog, otorinolaringolog, oftalmolog, odvisno od težav, ki jih imate, in mesta obravnave teh težav.

5. Kako preiskava poteka?

Gre za jemanje vzorca krvi iz vene na podlahti, ki ga poznamo v vsakodnevni praksi. Na nadlahti se preveže elastičen trak, ki preprečuje odtok venske krvi in s tem povzroči nabrekanje ven podlahti. Mesto vboda se razkuži. Z iglo se nabode veno in na iglo pritrdi epruveto, zrahlja elastiko. Ko je v epruveti dovolj krvi, se epruveto odstrani, nato pa se odstrani še iglo in mesto vboda pokrije z gazo ter prelepi. Na mesto vboda pritiskamo s prsti približno pol minute, da se krvavitev ustavi in s tem zmanjšamo možnost nastanka modrice.

Pri kožnih testih gre za kapljice tekočine, v kateri so raztopljeni alergeni, ki jih kapnemo na notranji del podlahti ter na mestu kapljice kožo prebodemo z lanceto (malo iglico), ravno toliko da prekinemo kožno površino, rana ne krvavi, saj je premajhna in preplitva. Če jemljete antihistaminike, morate pred testom za vsaj 3 dni prekiniti terapijo. Kožno reakcijo ocenjujemo po 15 minutah in še po 30 minutah, saj se pri nekaterih odziv razvije zapoznelo.

6. Kakšne neprijetnosti lahko pričakujete?

Neprijetnost odvzema krvi je lahko modrica, ki je posledica razlitja nekaj krvi iz odprtine v žili.

Neprijetnost kožnega testa je srbečica na vsaj enem mestu (kjer je apliciran histamin), lahko pa tudi na drugih mestih vbodov.

7. Kakšne so nevarnosti preiskave?

Posebnege tveganja ni, potrebno je biti pazljiv predvsem pri odvzemu krvi, da ne pride do krvavitve, obstaja pa tudi možnost nastanka hematoma (podkožne krvavitve). Možnost okužbe je prisotna vedno, ko je koža prebodena/poškodovana, vendar je izjemno redka. Če so vene slabo vidne, obstaja možnost, da bo potrebno vbosti večkrat, preden se bo našla prava žila.

Kožno testiranje se lahko razplete s sistemsko alergijsko reakcijo (anafilaksijo), ki pri neopremljenem prostoru izvajanja testiranja lahko resno ogrozi življenje. Zato imajo vse ambulante, kjer se alergološka testiranja opravljajo, opremo za zdravljenje anafilaksije.

8. Kdaj bodo znani izvidi preiskave?

Izvidi preiskave so znani *najkasneje v 2 tednih*.

9. Čemu bodo služili izvidi preiskave?

Izvidi preiskave služijo v kombinaciji z anamnezo in s klinično sliko za *potrditev ali ovrženje suma na različne vzroke vnetij (bakterije, virusi, paraziti, avtoprotitelesa, protitelesa proti alergenom) in posledične poškodbe tkiv*.